

Udvikling til den alleryderste Yderlighed af Centralisationsystemet, af det System, der gaaer ud paa at regiere og regjere igjen, og jeg seer fremdeles deri en, jeg maa tilstaae, det forekommer mig forbausende, Kjaekhed i at hævde Embedsstanden Overbestyrelsen og den umiddelbare Ledelse af Borgernes Anliggender (Hør!). Nærmere at belyse begge disse Momenter, vil jeg ikke; jeg troer end ikke, jeg bør det, efter det Standpunkt, Sagen for nærværende Tid befinder sig paa; men jeg vil blot sige saa meget, at, naar den ærede Forslagsstiller har yttret, at han mener, ved sit Forslag at have holdt sig Grundloven efterrettelig, da troer jeg, han gjør Grundloven svarlig Uret. Grundloven siger, at Kommunernes Ret til, under Statens Tilsyn at styre deres Anliggender, skal ordnes ved Lov; hans Lovforslag giver imidlertid ikke Kommunerne, men Staten Ret til at styre Kommunens Anliggender, og Borgerne kunne see til (Hør!); det synes stærkt, men læs Paragraph for Paragraph, og jeg troer, man skal give mig Ret. Jeg vil ikke sige et Ord mere.

B. Schøler: Jeg maa give den sidste ærede Taler Ret i, at dette Forslag er meget forskjelligt fra det, han ifjor indbragte; thi, blev der dengang forelagt en løs Skitse, hvor de enkelte kommunale Functioner vare tegnede med dristige, men utydelige Træk, saa maa jeg tilstaae, at vi iaar have faaet et broget Billede, hvor antike og moderne Figurer ere stillede sammen i tilsyneladende Harmonie med hinanden. Jeg takker dog ogsaa den ærede Forslagsstiller, som paa sin ansvarsfulde Post med saa megen Beredvillighed optog sin Forgængers Arbejde, og derved bragte os to af de vigtigste Love, vi have faaet siden Grundlovens Givelse; jeg takker ham navnlig for dette Forsøg paa at bringe en vigtig organisk Lov til videre Fremme, en Lov, hvorved vor frie Forfatning først vil blive ret hjemme i Folket. Jeg kan ikke være saa ganske enig med den sidste ærede Taler, at dette Lovforslag i alle Punkter er stik modsat det, han bragte frem ifjor; jeg mener, at vi dog af det foreliggende Lovforslag kunne bringe Noget ud, ja kunne netop bringe det ud, som den ærede sidste Taler nævnte, og som en Indenrigs-

minister engang har udtalt, nemlig en Lov for Communevalgene og Kommunernes Competence, og vi ville vist derved komme langt videre i vor kommunale Udvikling. Dette Punkt er det, som i det foreliggende Lovforslag forekommer mig at være heldigst løst, at være løst paa en med vor Valglov overensstemmende Maade, idet her den almindelige Stemmeret, det i bevægede Tider meest conservative Element i Folket, er bevaret, og tillige er givet en med vor Valglov overensstemmende Betryggelse for Eiendommens Besiddelse. Jeg skal endog saa, naar dette Lovforslag, som jeg haaber skulde komme videre, være tilbøielig til, om der stilledes Forslag for en større Garantie for Eiendommens Besiddelse, at gaae ind derpaa, naar blot den almindelige Stemmeret kan blive bevaret (Flere Stemmer: Ja! men den er der jo ikke). Hvad angaaer den foreslaaede Samvirken af Statens Embedsmænd og Kommunens, da er jeg ganske enig med den sidste ærede Taler, og antager, at det her ikke er løst paa en med Grundloven overensstemmende Maade, og antager, at det vilde føre til bestandig Strid mellem Statens Embedsmænd og Kommunens, hvis det skulde ordnes paa denne Maade, men det er jo iøvrigt ikke for Diebliffet udførligt. Den høitagne Forslagsstiller har selv, da han begyndte at motivere Forslaget, vist hen til de organiske Love, som Grundloven har lovet, og at disse staae i en nyvise Forbindelse med den kommunale Udvikling; ja jeg kan ikke engang indsee, at et Forslag som det nærværende skal i sin Heelhed kunne blive til Lov uden i Forbindelse med disse organiske Love; jeg indseer ikke, at det var muligt, for at nævne et Exempel, at disse Herreds eller Jurisdictions-Inddelinger, som jeg ogsaa sætter stor Pris paa, at de kunne være realisable, saalænge Retspleien og Forvaltningen ikke er adskilt; jeg antager det ikke for muligt, at de Embedsmænd, som her nævnes, kunde tillige forestaae den kommunale Forvaltning; jeg sagde, at jeg ogsaa sætter stor Pris paa disse større Communer, disse Herreds eller Jurisdictionscommuner.

Den ærede Forslagsstiller viste idag hen til de ældre Herredscommuner i Henseende til Bevæsenet og andre Anliggender; jeg vil og-